

Flere minner fra Folkenborg skole

Ved Hilda Brandsrud

I 1938 begynte jeg på Folkenborg skole. Det fire klasserom, og det var to lærerinner i småskolen. I storskolen var to lærere. Vi satt på enmannspulter, som hadde fine rom til bøkene under pultplata. Vi hadde med oss matpakke og melkeflaske.

Lærerne bodde på skolen og hadde hver sin leilighet i andre etasje. Det ble brukt ved til å fyre med, og guttene var flinke til å bære den inn. Jeg husker at det som regel var lange og kalde vintre den gangen.

Skole og undervisning

Vi gikk sju år på skolen. Tre for lærerinna og fire for læreren. Jeg hadde frøken Anna Oustad de første årene og Oddmund Ødegård de fire siste årene. I første timen hadde vi kristendom og som regel salmevers, som vi måtte kunne utenat. I andre time var det regning og i tredje time

lesing. Vi hadde respekt for lærerne, og jeg kan ikke huske at det var bråk av noe slag. Da vi kom opp til læreren i fjerde klasse, fikk vi flere fag: Naturfag, geografi og historie. Det hendte også at vi hadde sangtime - og håndball eller langball i siste time. Vi gikk på skolen seks timer annen hver dag.

Jeg gikk på skolen under hele krigen. Det hang et bilde av Quisling på veggen ved døra. Når vi gikk ut av klasserommet «sjeka» vi til bildet i tur og orden. Ellers ble det ikke snakket om krigen på skolen.

Lærer Ødegård var med i illegalt arbeid (Milorg), og var ofte ute om natta. En dag da han satt og hjalp ei jente med lekser, segna han plutselig om på pulten. Han ble lenge sykmeldt. Da fikk vi vikar. Det var Inger Ellingsen, hun var rasende flink, og vi hadde å følge med i timene.

Folkenborg skole, I. klasse I 1940

1. rekke fra v.: Marit Falkenberg, Eva Aas, Anne-Lise Skattum, lærer Bertha Sønstegaard, Bjørg Thøgersen, Randi Bøher.
2. rekke fra v.: Olaf Olsen, Kåre Frogner, Gunnar Johansen, Inger Thorsen, Per Sigvart Narvestad, Harald Solbakken, Gunnar Elverhøy
3. rekke fra v.: Theodor Elgetun, Sverre Jensen, Arne Løvholen, Tor Lund, Ivar Johansen, Thorbjørn Mustorp, Per Haugen

Skoleveien

Da krigen kom, beslagla tyskerne skolen vår. Vi måtte en stund gå på Folkenborg museum. Det ble langt å gå. Da gikk vi gjennom Planteskolen (Østreng skog) og Narvestaddalen. Der var det skog på begge sider og mørkt om morgenen, men vi var flere i følge.

Hjemover brukte vi lang tid, for når en kom hjem var det å skifte klær og kaste seg i arbeid. Det varte ikke lenge før vi fikk skolen vår igjen.

Mobbing kan jeg ikke huske at det var.

Når vi gikk hjemover fra Folkenborg skole, var vi fæle til å henge på med lastebiler opp Vandugbakken. Det var ikke bensin å få kjøpt, og bilene gikk på generatorknott

En dag var vi tre jenter som «hang på», og ei av jentene kasta veskene våre opp på plankelasset, og vi fikk ikke tak i dem igjen. Min veske var borte ei hel uke. De andre veskene datt av, så de fikk igjen sine. Jeg var ikke høy i hatten da jeg kom hjem uten veske. Verst var det å komme på skolen uten veske. Jeg sto i gangen og gråt og fortalte det til læreren. Han sa «Det var godt at du ikke ble med selv!» Det gikk ikke lang tid før jeg fikk veska mi igjen. Den hadde havnet i Askim .

Helseundersøkelse, håndarbeid m.m.

Vi hadde besøk av helsesøster en gang i året. Da ble vi målt og veid, og det ble tatt pirquetprøve. Var du positiv, måtte du til Høgli sanatorium for å bli gjennomlyst med et skjermbildeapparat. Jentene hadde håndarbeid. Vi lærte å strikke og sy. Guttene hadde tresløyd. Av turer husker jeg dagsturer til Opsahlåsen og sykkelturen til Lundebyvannet. Vi hadde også skogstur til Mustorp gård hvor vi plantet grantrær. Da hadde vi det ordentlig morro.

En trist hendelse

Dagen før frigjøringen, på vei til skolen, var vi utsatt for en alvorlig ulykke. Vi satt på med Hans Langbrekke som kjørte melka. Da kom det en tysk bil etter oss og kjørte oss ned. Det gikk bra med oss, men Langbrekke døde på stedet. Den dagen hadde han svart dress og flosshatt på seg, for å markere at det var slutt på krigen.

Skole på Falkenberg museum - gikk det bra da? «Visst gjorde det det», sa Jørgen Dahl etter krigen

Vi har hørt i elevberetningene at høsten 1944 ble Folkenborg skole okkupert av tyskere som ikke fikk plass på Høytorp fort. og elevene måtte i noen uker ha skole i den gamle kommunebygningen. Der sto pultene våre i herredstyresalen, og rommet til Forlikskommisjonen var overlatt til lærerværelse. I IndreSmaalenenes Avis 22. desember i 1945 sakser vi følgende lille intervju med daværende formann i Eidsberg historielag, Jørgen Dahl.

«Vi spør om hvordan barna oppførte seg i bygningen?»

Hr. Dahl, kan fortelle at lærerne var meget godt fornøyde med barna.

Det er klart, at det ikke er vanlig å leie ut en museumsbygning til skolelokale,, men heldigvis viste barna den rette forståelse av betydningen ved å oppholde seg i en museumbygning. De var ekstra forsiktige, og intet i bygningen har tatt skade eller blitt ødelagt.

Det er riktig hyggelig å høre om den eksemplariske holdning barna viste under sin skolegang der og dette tjener så vel barn som lærere til stor ære.

Detter er artig å lese for oss gamle Folkenborgelever som i denne korte tiden kalte oss for «museumsgjenstander»! Og vi hadde det veldig gøy på skoleveien over Kloppa!

(Utklippet er levert redaksjonen av Thea Marit Hoel. Hennes far, Aksel Elgetun, (ordfører i Eidsberg under krigen) hadde gjemt gamle årganger av et «Indre» på loftet.)